

  	
Predicting Parental Hostility Based on Tendency Toward Abnormal Behaviors in Adolescent and The Quality of the Couple's Relationships	
Mahdi Ghiasi ¹ , Bahman Kord ² •	
1. Master's degree, Family Counseling, Electronics Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran 2 • Associate Professor Department of Psychology, Mahabad Branch, Islamic Azad University, Mahabad, Iran	
	Home Page: https://sanad.iau.ir/journal/cp URL: https://sanad.iau.ir/Journal/cp/Article/1206946 DOI: https://doi.org/10.82548/5kkw-az73
	
Article Information	ABSTRACT
Article History: Received; 2025/05/15 Accepted; 2025/05/30 Published; 2025/07/01	<p><i>The present study aimed to predict parental hostility based on the tendency toward abnormal behaviors and the quality of parental relationships. This study is descriptive and correlational; the research population includes high school students in Tehran with a population of 2.7 million. To determine the sample size, the Morgan table calculated the number of samples as 384. The selected sampling method is multi-stage cluster random sampling, in which clusters (high schools) were first selected and then several classes were randomly selected from each school. To collect data, research tools including Rostami and Rad's Abnormal Behavior Questionnaire (2013), Pianta parental hostility questionnaire (1992), and Chonudi's Relationship Quality Questionnaire (2016) were used. Data were analyzed using SPSS version 26 software. The results of Canonical correlation analysis show that the sum of the three components of parental relationship quality (conflict, closeness, and dependence) and the tendency for children to behave abnormally can explain 31.7% of the variance in parental hostility. The study's findings showed that the quality of parental relationships and the tendency for children to behave abnormally significantly affects parental hostility. Accordingly, there is a positive and significant relationship between the two components of conflict and dependence and parental hostility; In contrast, the component of closeness in the relationship between parents and children has a negative and significant relationship with parental hostility. These results clearly show that improving the quality of parental relationships and reducing children's abnormal behaviors can effectively reduce parental hostility.</i></p> <p>Keywords: parental hostility, tendency to behave abnormally, quality of Couple's Relationships.</p>
Article Type: Research Article	
Subject Area: Family and Communication	
Corresponding Author: Bahman Kord	
E-mail: bahmankord@iau.ac.ir	
ORCID: 0000-0002-4229-4014	
Citation This Paper: Kord, Bahman., & Ghiasi, Mehdi. (2025). Predicting Parental Hostility Based on Tendency Toward Abnormal Behaviors in Adolescent and The Quality of the Couple's Relationships. Quarterly of Communications Psychology, 2(3), pp. 17-31. [In Persian] https://doi.org/10.82548/5kkw-az73	

اطلاعات مقاله		چکیده
<p>تاریخ های مقاله:</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۲۵</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۰۹</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۴/۱۰</p>		<p>مطالعه حاضر با هدف پیش‌بینی والدستیزی بر اساس تمایل به رفتارهای نابهنجار فرزندان و کیفیت روابط زوجین انجام شده است. این تحقیق از نوع توصیفی و همبستگی بوده و جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر تهران با جمعیتی معادل ۲/۷ میلیون نفر است. برای تعیین حجم نمونه، با استفاده از جدول مورگان، تعداد نمونه ۳۸۴ نفر محاسبه شد. روش نمونه‌گیری انتخاب شده، تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای است که در آن ابتدا خوشه‌ها (مدارس متوسطه) انتخاب و سپس از هر مدرسه تعدادی از کلاس‌ها به صورت تصادفی انتخاب گردیدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای تحقیق شامل پرسشنامه رفتارهای نابهنجار رستمی و راد (۱۳۹۲)، پرسشنامه والدستیزی پیناتا (۱۹۹۲) و پرسشنامه کیفیت روابط زوجین کونودی و همکاران (۲۰۱۶) استفاده شد. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ مورد تحلیل گرفت. نتایج تحلیل همبستگی کانونی نشان می‌دهد که مجموع سه مؤلفه کیفیت روابط والدین (تعارض، نزدیکی و وابستگی) و تمایل به رفتارهای نابهنجار فرزندان می‌توانند ۳۱/۷ درصد از واریانس والدستیزی را تبیین کنند. یافته‌های پژوهش نشان داد که کیفیت روابط زوجین تأثیر معناداری بر والدستیزی دارد. بر همین اساس بین دو مؤلفه تعارض و وابستگی با والدستیزی، رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد؛ در حالی که مؤلفه نزدیکی در رابطه والدین با فرزندان و تمایل به رفتارهای نابهنجار با والدستیزی رابطه منفی و معنی‌داری دارد. این نتایج به روشنی نشان می‌دهند که بهبود کیفیت روابط زوجین و کاهش رفتارهای نابهنجار فرزندان می‌تواند نقش مؤثری در کاهش والدستیزی ایفا کند.</p>
<p>نوع مقاله:</p> <p>مقاله پژوهشی</p> <p>حوزه موضوعی:</p> <p>خانواده و ارتباطات</p> <p>● نویسنده مسئول:</p> <p>بهمن کرد</p> <p>رایانامه:</p> <p>bahmankord@iau.ac.ir</p> <p>ارکید:</p> <p>۴۰۱۴-۴۲۲۹-۰۰۰۲-۰۰۰۰</p>		
<p>واژگان کلیدی: والدستیزی، تمایل به رفتارهای نابهنجار، کیفیت روابط زوجین.</p>		
<p>ناشر: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی</p> <p>شاپا: ۳۰۹۲-۶۴۳۲</p> <p>شاپا الکترونیکی: ۳۰۹۲-۶۴۴۰</p>		
<p>استناد به این مقاله: قیاسی، مهدی، و کرد، بهمن. (۱۴۰۴). پیش‌بینی والدستیزی بر اساس تمایل به رفتارهای نابهنجار فرزندان و کیفیت روابط زوجین. فصلنامه روانشناسی ارتباطات، ۲(۳)، صص. ۳۱-۱۷. https://doi.org/10.82548/5kkw-az73</p>		

پیش‌بینی والدستیزی بر اساس تمایل به رفتارهای نابهنجار فرزندان و کیفیت روابط زوجین

مهدی قیاسی^۱، بهمن کرد^۲

کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، واحد الکترونیکی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
دانشیار گروه روان‌شناسی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران.

Home Page: <https://sanad.iau.ir/journal/cp>

URL: <https://sanad.iau.ir/Journal/cp/Article/1206946>

DOI: <https://doi.org/10.82548/5kkw-az73>

مقدمه

نگرش‌های نوجوانان دارد و می‌تواند به عنوان یک پیش‌بینی‌کننده مهم در بروز مسائل رفتاری آنان عمل کند.

برونفن برنر^۷ در نظریه تجدیدنظر شده خود به نام مدل زیست‌بوم شناختی بر فرآیندهای مجاور مانند تعامل والد-کودک^۸ تأکید خاصی دارد. فرآیندهای مجاور فرایندی است که طی آن کودک برای رشد فکری، عاطفی، اجتماعی و اخلاقی، در فعالیت‌های به تدریج پیچیده‌تر شونده مشارکت می‌کند که به طور منظم و طی ارتباطی عاطفی، محکم، متقابل و بلندمدت با یک یا چند نفر که متعهد به بهزیستی و رشد کودک است، رخ می‌دهد (برونفن برنر و موریس^۹، ۲۰۰۶). این نظریه بر ارتباط و تعامل والد-فرزند به عنوان یکی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین فرآیندهای مجاوری در رشد کودکان تأکید دارد (شریفی اردانی و خرمائی، ۱۴۰۱). در مدل فرآیند فرزند پروری، بیان می‌کند که فرزند پروری به شکلی چندبعدی تعیین می‌شود و تحت تأثیر ویژگی‌های والدین، کودک و بافت اجتماعی خانواده قرار دارد. از سویی پژوهشگران در فرایند رشد و اجتماعی شدن کودکان بر رفتارهای والدین به ویژه بر تنظیم هیجانی آنان تأکید دارند (شریفی اردانی و همکاران، ۱۴۰۲). با افزایش سن نوجوانان و ورود به مراحل حساس زندگی، والدستیزی به یکی از مسائل قابل تأمل تبدیل می‌شود (حبیبی عسگرآباد و همکاران، ۱۳۹۸). والدستیزی می‌تواند ناشی از مشکلات در ارتباطات والدین و فرزندان باشد که همواره پیامدهای منفی بر کیفیت زندگی خانوادگی و جامعه می‌گذارد (کریمی

در عصر حاضر، نوجوانی به عنوان یک دوره انتقالی مهم در زندگی فرد شناخته می‌شود که تحت تأثیر تغییرات عاطفی، اجتماعی و هویتی قرار دارد (شک و دوو^۱، ۲۰۲۰). نوجوانان در این مرحله، با توجه به رشد خود، نیازهایشان نسبت به دوران کودکی تغییر می‌کند؛ به ویژه نیاز به استقلال که به دنبال ساختن خودپنداره و ارزش‌های شخصی آن‌هاست و این فرایند به تغییراتی در نظام خانواده منجر می‌شود (مسترودورس^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). این دوره، به ویژه برای نوجوانان، با چالش‌هایی همراه است که می‌تواند به بروز رفتارهای پرخطر یا غیرمعمول منجر شود (لطفی و همکاران، ۱۴۰۰).

یکی از جنبه‌های کلیدی که این رفتارها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، کیفیت روابط خانوادگی^۳ است. لذا، شناخت کیفیت روابط زوجین به‌عنوان بنیادی‌ترین عامل در ایجاد رفتارهای مثبت یا منفی در نوجوانان شناخته می‌شود (لانجکار^۴ و همکاران، ۲۰۲۲). والدین به عنوان اولین الگوهای رفتاری، نقش حیاتی در شکل‌دهی به شیوه‌های اجتماعی و عاطفی فرزندان ایفا می‌کنند (وستلاک^۵ و همکاران، ۲۰۲۴). پژوهش‌های متعدد نشان داده‌اند که روابط حمایتی و مثبت والدین می‌تواند احساس امنیت عاطفی را در نوجوانان تقویت کند و آنها را از انجام والدستیزی بازدارد (جانسنز و همکاران، ۲۰۲۱)؛ کومانچوک^۶ و همکاران، ۲۰۲۳؛ وستلاک و همکاران، ۲۰۲۴؛ محمدی نسب و حیدری، ۱۴۰۰). در این راستا، کیفیت این روابط تأثیر عمیقی بر نوع رفتارها و

^۱ Westlake

^۲ Komanchuk

^۳ Bronfen Brenner

^۴ Parent-child interaction

^۵ Bronfenbrenner and Morris

& Dou \ Shek

^۶ Mastrotheodoros

^۷ Quality of family relationships

^۸ Lanjekar

عقدا و همکاران، ۱۴۰۳). نوجوانانی که به والدین خود دل‌بستگی‌های منفی پیدا می‌کنند، بیشتر در معرض رفتارهای معارض و انحرافی قرار می‌گیرند (خسروجردی، ۱۳۹۸). از این رو، تأکید بر اهمیت روابط مثبت والدین می‌تواند به شناخت بهتر والدستیزی و زمینه‌های مرتبط با آن کمک کند؛ بنابراین، بررسی چگونگی این ارتباط ضروری به نظر می‌رسد.

نوجوانان در مسیر جستجوی هویت و استقلال ممکن است به انجام رفتارهای نابهنجار روی آورند که شامل استعمال مواد مخدر، فرار از خانه و رفتارهای خشونت‌آمیز می‌شود (فخارزاده و همکاران، ۱۴۰۲). با توجه به این واقعیت که کیفیت روابط والدین نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری این تمایل دارد، پیش‌بینی و درک عواملی که به این رفتارها منجر می‌شوند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. شناخت عوامل مؤثر در بروز این رفتارها می‌تواند به والدین کمک کند تا با ایجاد روابط مثبت و حمایتی‌تر، به نوجوانان در مواجهه با چالش‌ها یاری رسانند.

مرور ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد که خانواده و رابطه والد-فرزند تأثیر قدرتمندی بر سلامت روان نوجوانان دارند و این روابط می‌توانند زمینه‌های لازم برای رشد اجتماعی و عاطفی فراهم نمایند. این رشد روانی اجتماعی به ویژه در انتقال از دوره کودکی به نوجوانی و از نوجوانی به اوایل بزرگسالی اهمیت دارد. در واقع، صمیمیت روابط عاطفی و حمایت والدین همراه با نظارت و هدایت می‌تواند با کاهش احتمال بروز رفتارهای پرخطر در نوجوانان ارتباط داشته باشد (گوسیسی و پالما، ۲۰۲۱). اختلافات شدید در خانواده به مشکلات هیجانی و رفتاری در نوجوانان منجر می‌شود. مطالعات انجام شده در این زمینه به

چالش‌ها و راهکارهایی اشاره کرده‌اند که بیشتر معطوف به شیوه‌های فرزندپروری و تأثیرات آنها بر مدیریت رفتار نوجوانان است. با این وجود، متأسفانه پاسخ واضحی برای والدین وجود ندارد که چطور چالش‌های این دوران را پشت سر بگذارند و پژوهش‌های کیفی بسیار محدودی در زمینه شناسایی نیازهای نوجوانان وجود دارد. از این حیث، والدین از نیازهای عمیق نوجوانان آگاهی کمتری دارند و این موضوع می‌تواند عاملی برای بروز اختلافات خانوادگی در این دوره سنی باشد (نامنی و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین، شناخت این نیازها و چالش‌ها از طرف والدین می‌تواند به بهبود کیفیت روابط و پیشگیری از بروز مشکلات رفتاری در نوجوانان کمک کند.

با توجه به هدف این مطالعه که پژوهشگران ضمن این که در پی شناخت روابط متغیرها هستند می‌خواهند رهیافت‌های کاربردی برای والدین و متخصصین فراهم آورند که منجر به بهبود شرایط زندگی نوجوانان و کاهش رفتارهای ضد اجتماعی آنان شود. به علاوه، این مطالعه می‌تواند به تنظیم سیاست‌ها و برنامه‌های مداخله‌ای به منظور بهبود ارتقای ارتباطات والدین و فرزندان و بهداشت روان آنها کمک کند. بنابراین، مساله اصلی پژوهش درصدد پاسخ‌گویی به این موضوع است که آیا والدستیزی بر اساس کیفیت روابط والدین و تمایل به رفتارهای نابهنجار فرزندان قابل پیش‌بینی است؟

روش پژوهش

این پژوهش از نوع توصیفی و همبستگی است. پژوهش توصیفی-کمی به عنوان یک رویکرد برای

ضریب آلفای کرونباخ محاسبه کردند که پایایی حوزه‌های تعارض، نزدیکی و وابستگی به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۷۰ و ۰/۸۶ به دست آمد.

پرسشنامه رفتارهای نابهنجار رستمی و راد (۱۳۹۲)

این پرسشنامه به منظور بررسی متغیر رفتار نابهنجار نوجوانان توسط رستمی و راد برای دانش‌آموزان طراحی شده است و شامل ۱۹ سوال می‌باشد. هدف اصلی این پرسشنامه ارزیابی میزان گرایش به رفتارهای نابهنجار است. طیف پاسخ‌دهی آن از نوع لیکرت پنج درجه‌ای بوده و امتیازهای مربوط به هر گزینه در جدول مشخص شده است. این پرسشنامه دارای چهار بعد اصلی است: روحیه وندالیستی، خشونت و درگیری، دزدی و تقلب، ترمرد و سرکشی. برای محاسبه نمره کلی پرسشنامه، امتیازات مربوط به تک تک سوالات جمع شده و دامنه نمره کلی از ۱۸ تا ۱۰۸ متغیر است. جداول مربوط به تفسیر نمره‌ها نتایج را به صورت زیر دسته‌بندی می‌کند: کمتر از ۳۵، گرایش بسیار کم؛ بین ۳۶ تا ۵۰، گرایش کم؛ بین ۵۱ تا ۶۵، گرایش متوسط؛ بین ۶۶ تا ۸۰، گرایش زیاد؛ و بالاتر از ۸۱، گرایش بسیار زیاد به رفتارهای نابهنجار. در زمینه روایی و پایایی، اعتبار صوری و محتوایی این پرسشنامه در پژوهش رستمی و راد (۱۳۹۲) تحت نظر اساتید دانشگاهی تأیید شده است و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفته که نتایج آن برای ابعاد مختلف به ترتیب برابر با ۰/۶۳، ۰/۶۹، ۰/۶۱ و ۰/۷۱ به دست آمده است.

پرسشنامه کیفیت روابط زوجین (RQ)^{۱۲}

در پژوهش حاضر جهت بررسی کیفیت روابط زوجین از مقیاس کیفیت روابط زوجین که در سال

توصیف و تفسیر پدیده‌ها و موقعیت‌ها با استفاده از داده‌های عددی تعریف می‌شود. همچنین، نوع همبستگی به بررسی روابط بین دو یا چند متغیر می‌پردازد. با این حال، در این پژوهش تمرکز اصلی بیشتری بر روی تحلیل روابط بین متغیرهای پیش-بین و ملاک است و قدرت پیش‌بینی کننده‌گی آنهاست.

جامعه پژوهش حاضر دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر تهران می‌باشد که طبق آمارها تعداد آن‌ها برابر با ۲/۷ میلیون نفر است. روش نمونه‌گیری از نوع خوشه‌ای تصادفی چند مرحله‌ای است. در این روش، ابتدا خوشه‌ها (مدارس متوسطه) به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس، از هر مدرسه تعدادی از دانش‌آموزان به صورت تصادفی انتخاب گردیدند. بر اساس جدول مورگان و با توجه به حجم جامعه آماری، تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان حجم نمونه تعیین شده است. داده‌های پژوهش در دو سطح توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ تجزیه و تحلیل گردید. در این تحلیل، آزمون‌های مختلف رگرسیونی به کار گرفته خواهند شد.

ابزار سنجش

پرسشنامه والدستیزی پیانتا^{۱۱} (۱۹۹۲)

این مقیاس با ۳۳ ماده توسط پیانتا (۱۹۹۲) ساخته شد. این مقیاس شامل سه زیرمقیاس تعارض، نزدیکی، وابستگی است که مجموع این حوزه‌ها رابطه والد-فرزندی را می‌سنجد. نمره‌گذاری این مقیاس بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از قطعاً صدق نمی‌کند (امتیاز ۱) تا قطعاً صدق می‌کند (امتیاز ۵) است و نمرات بالاتر به معنای رابطه بهتر است. ابارشی، طهماسیان، مظاهری و پناهی (۱۳۸۸) ضمن تأیید روایی محتوایی این مقیاس، پایایی آن را از طریق

^{۱۲} Relationship Quality

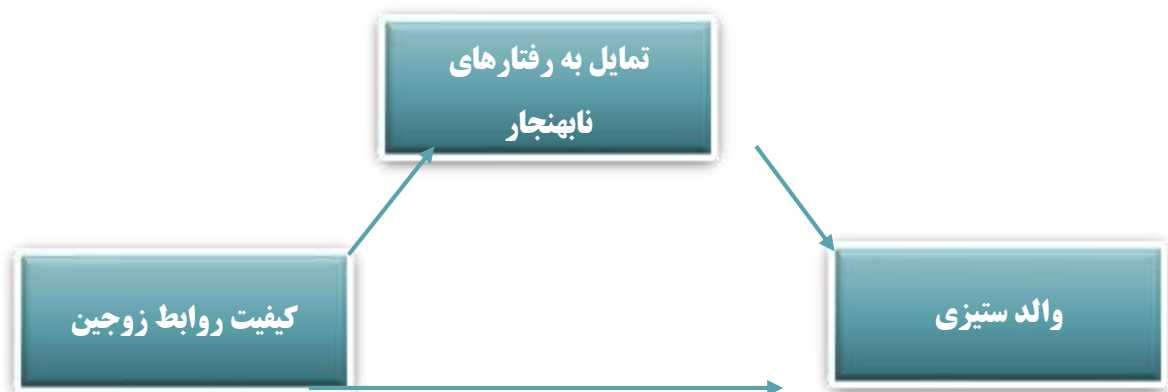
^{۱۱} Pianta parental hostility questionnaire

میزان روایی محاسبه شده برای این مقیاس را در حد مطلوب گزارش نمودند. پایای این مقیاس در پژوهش حاضر نیز به دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف مورد بررسی قرارگرفت که به ترتیب ۰/۹۴ و ۰/۹۵ بدست آمد که نشان دهنده پایایی مطلوب این مقیاس می باشد.

مدل مفهومی پژوهش

با توجه به مباحث یاد شده، مدل مفهومی تحقیق مطابق با شکل ۱ ترسیم شد. والدستیزی براساس کیفیت روابط والدین و تمایل به رفتارهای نابهنجار فرزندان قابل پیش بینی هستند.

۲۰۱۶ توسط کوندی^{۱۳} و همکاران (۲۰۱۶) طراحی شده است. این پرسشنامه شامل نه گویه و یک عامل است که یک سؤال آن به صورت معکوس نمره گذاری می شود. نحوه پاسخ گوی به سؤال این پرسشنامه به این ترتیب است که آزمودن پاسخ مورد نظر خود را از میان گزینه‌های مختلف یک پیوستار پنج درجه‌ای انتخاب می‌کند. حداکثر نمره در این آزمون ۴۵ و حداقل نمره ۹ می باشد. هر چه نمره بدست آمده بالاتر باشد کیفیت رابطه زوجین بهتر است. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای مقیاس کیفیت روابط زوجین در پژوهش تقی‌زاده فیروزجانی و همکاران (۱۳۹۶) ۰/۹۰ برآورد شد؛ آنها همچنین

شکل ۱ مدل مفهومی پژوهش

یافته ها

در این بخش یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای مورد مطالعه ارائه شده است. جدول ۱ یافته‌های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار کمترین و بیشترین نمره متغیرهای پژوهش (والدستیزی، تمایل به رفتارهای نابهنجار و کیفیت روابط والدین که شامل: (تعارض، نزدیکی و وابستگی)) را برای شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر نشان می‌دهد.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

شاخص آماری متغیر	میانگین	انحراف معیار	کوچک‌ترین نمره	بزرگ‌ترین نمره
والدستیزی	۸۵/۱۳	۳۰/۲۷	۳۹	۱۴۴
تمایل به رفتارهای نابهنجار	۵۸/۰۴	۲۱/۱۷	۲۳	۹۶
تعارض	۵۳/۲۶	۲۱/۸۴	۲۲	۸۷
نزدیکی	۲۴/۷۵	۸/۷۱	۱۲	۴۱
وابستگی	۱۵/۶۶	۶/۲۵	۷	۲۶

همان‌طور که نتایج مندرج در جدول ۱ نشان می‌دهد، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش به ترتیب در متغیرهای والدستیزی (۸۵/۱۳ و ۳۰/۲۷)، تمایل به رفتارهای نابهنجار (۵۸/۰۴ و ۲۱/۱۷)، تعارض (۵۳/۲۶ و ۲۱/۸۴)، نزدیکی (۲۴/۷۵ و ۸/۷۱) و وابستگی (۱۵/۶۶ و ۶/۲۵) جهت بررسی رابطه بین تمایل به رفتارهای نابهنجار و کیفیت روابط والدین (تعارض، نزدیکی و وابستگی) با والدستیزی از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل همبستگی پیرسون استفاده گردید. با این حال قبل از آزمون‌های همبستگی عنوان شده، ابتدا پیش-فرض‌های انجام تحلیل همبستگی مورد بررسی قرار

گرفتند. یکی از مفروضه‌های تحلیل همبستگی، نرمال بودن توزیع متغیرها است. جهت بررسی نرمال بودن، از ضریب کجی^{۱۴} و ضریب کشیدگی^{۱۵} استفاده می‌شود. قدر مطلق ضریب کجی بزرگ‌تر از ۳ تخطی از نرمال بودن داده‌ها را نشان می‌دهد. قدر مطلق ضریب کشیدگی بزرگ‌تر از ۱۰ در تحلیل داده‌ها مسئله‌ساز است و قدر مطلق ضریب کشیدگی بزرگ‌تر از ۲۰ مشکل جدی ایجاد می‌کند (کلاین^{۱۶}، ۲۰۱۰؛ به نقل از سرانچه، ۱۳۹۳). جدول ۲ نتایج آزمون نرمال بودن متغیرها را نشان می‌دهد.

جدول ۲. نتایج آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

شاخص‌های توصیفی مقیاس‌ها	کجی	انحراف معیار کجی	کشیدگی	انحراف معیار کشیدگی
والدستیزی	۰/۱۹۳	۰/۱۲۵	-۱/۱۸۵	۰/۲۴۸
تمایل به رفتارهای نابهنجار	۰/۱۱۰	۰/۱۲۵	-۱/۲۰۳	۰/۲۴۸
تعارض	-۰/۰۲۲	۰/۱۲۵	-۱/۵۰۷	۰/۲۴۸
نزدیکی	۰/۳۰۰	۰/۱۲۵	-۱/۲۳۹	۰/۲۴۸
وابستگی	۰/۱۹۵	۰/۱۲۵	-۱/۴۱۰	۰/۲۴۸

همان طور که نتایج مندرج در جدول ۲ نشان می‌دهد، ضریب کجی و کشیدگی به ترتیب برای متغیرهای والدستیزی ۰/۱۹ و (-۱/۱۸)، تمایل به رفتارهای نابهنجار ۰/۱۱- و (-۱/۲۰)، تعارض ۰/۰۲- و (-۱/۵۰)، نزدیکی ۰/۳۰ و (-۱/۲۳) و وابستگی ۰/۱۹ و (-۱/۴۱) می‌باشد. همان طور که نتایج نشان می‌دهد، با توجه به معیار نرمال بودن، متغیرهای پژوهش همگی دارای قدر مطلق ضریب کجی کوچک‌تر از ۳ و قدر مطلق ضریب کشیدگی کوچک‌تر از ۱۰ هستند و لذا تخطی از نرمال بودن داده‌ها قابل مشاهده نیست.

یکی دیگر از مفروضه‌های تحلیل همبستگی کانونی بررسی وجود هم خطی می‌باشد. اگر دو متغیر پیش‌بین با یکدیگر همبستگی بالایی داشته باشند، مثلاً ۰/۹۰، آن‌ها واریانس یکسانی از متغیر ملاک را تبیین می‌کنند. این وضعیت را هم خطی چندگانه می‌نامند. این پدیده مهمی است که در آزمون‌های تحلیل چند متغیری باید از آن اجتناب کرد (گیلز^{۱۷}،

۲۰۰۰؛ به نقل از مروتی، ۱۳۹۰). جهت بررسی هم خطی چند گانه، از آماره تحمل^{۱۸} و عامل تورم واریانس^{۱۹} (VIF) استفاده می‌شود. آماره تحمل، نسبتی از واریانس کل است که به وسیله متغیرهای دیگر تبیین نمی‌شوند و از طریق فرمول $1-R^2$ محاسبه می‌شود. ارزش‌های تحمل کمتر از ۰/۱۰ نشان دهنده هم خطی چندگانه بین متغیرها است. دیگر مشکل هم خطی چندگانه آن است که همبستگی بالای متغیرهای پیش‌بین خطای استاندارد ضرایب آن‌ها را افزایش می‌دهد، بدین معنی که ارزش‌های این متغیرها از مطالعه‌ای به مطالعه دیگر نوسان بسیار زیادی دارد. این پدیده به‌عنوان عامل تورم واریانس (VIF) شناخته می‌شود و از طریق فرمول $\frac{1}{(1-R^2)}$ محاسبه می‌شود. ارزش‌های عامل تورم واریانس بزرگ‌تر از ۱۰ نشان دهنده این است که آن متغیر اضافی است (کلاین، ۲۰۱۰؛ به نقل از سرانچه، ۱۳۹۳). در پژوهش حاضر هم خطی چندگانه با استفاده از آماره تحمل و عامل تورم واریانس (VIF) مورد بررسی قرار گرفت. جدول ۳ نتایج بررسی هم خطی چندگانه را گزارش می‌کند.

جدول ۳. نتایج بررسی هم خطی چندگانه متغیرهای پژوهش

متغیرها	شاخص‌های هم خطی چندگانه
	والدستیزی، تمایل به رفتارهای نابهنجار
	آماره تحمل
رفتارهای نابهنجار	عامل تورم واریانس
	۰/۸۱
تعارض	۱/۲۷
نزدیکی	۰/۷۶
وابستگی	۱/۲۸
	۰/۸۳
	۱/۳۰

نتایج مندرج در جدول ۳ نشان می‌دهد، برای متغیر والدستیزی، آماره تحمل (و عامل تورم واریانس) برای متغیرهای تمایل به رفتارهای نابهنجار

۰/۸۱ (و ۱/۲۷) و تعارض ۰/۷۷ (۱/۲۸)، نزدیکی ۰/۷۸ (۱/۲۷) و وابستگی ۰/۷۶ (۱/۳۰) می‌باشد. همان طور که نتایج نشان می‌دهند، ارزش‌های تحمل

جهت بررسی رابطه ساده بین تمایل به رفتارهای نابهنجار و کیفیت روابط والدین (تعارض، نزدیکی و وابستگی) با والدستیزی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید که نتایج آن در جدول ۴ نشان داده شده است.

به دست آمده برای متغیرها بالای ۰/۱۰ هستند و نشان دهنده عدم وجود هم خطی چندگانه بین متغیرهاست. همچنین، مقدار عامل تورم واریانس به دست آمده برای متغیرها کوچکتر از ۱۰ هستند و این نشان می‌دهد که بین متغیرها هم خطی چندگانه وجود ندارد.

جدول ۴. ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴
۱- والدستیزی	-			
۲- تمایل به رفتارهای نابهنجار	۰/۳۱۱	-		
۳- تعارض	۰/۳۴۳	۰/۳۵۶	-	
۴- نزدیکی	-۰/۳۵۲	-۰/۳۴۶	-۰/۳۸۳	-
۵- وابستگی	۰/۳۵۹	۰/۳۵۸	۰/۴۰۸	-۰/۳۹۸

$p \leq 0/05$, $p \leq 0/01$

همبستگی به دست آمده از رابطه بین متغیرهای تمایل به رفتارهای نابهنجار با والدستیزی ($r=0/31$ ، $P < 0/001$) به دست آمده است که در سطح $p < 0/01$ معنی‌دار می‌باشد.

جدول ۵ نتایج همبستگی کانونی کیفیت رابطه والدین (تعارض، نزدیکی و وابستگی) با والدستیزی و تمایل به رفتارهای نابهنجار را نشان می‌دهد.

نتایج در جدول ۴ نشان می‌دهد، ضرایب همبستگی به دست آمده از رابطه بین متغیرهای کیفیت روابط والدین و والدستیزی به ترتیب برای تعارض ($r=0/34$ ، $P < 0/001$)، نزدیکی ($r=-0/35$ ، $P < 0/001$) و وابستگی تعارض ($r=0/36$ ، $P < 0/001$) به دست آمده است که در سطح $p < 0/01$ معنی‌دار می‌باشد. همچنین ضرایب

جدول ۵. نتایج همبستگی کانونی تمایل به رفتارهای نابهنجار و کیفیت رابطه والدین (تعارض، نزدیکی و وابستگی) با والدستیزی

آزمون‌های آماری	ارزش	F	درجه آزادی	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
			۱	۲	
آزمون پیلای	۰/۱۷	۲۳/۶۹	۶	۷۶۰	۰/۰۰۱
آزمون هتلینگ	۰/۶۴	۲۹/۴۰	۶	۷۵۶	۰/۰۰۱
آزمون لمبدای ویلکز	۰/۸۲	۲۶/۳۷	۶	۷۵۸	۰/۰۰۱
آزمون بزرگ‌ترین ریشه روی	۰/۱۶	-	-	-	-

با $\lambda=1$ نشان دهنده مقدار واریانس مشترک بین دو دسته متغیر است که مدل می‌تواند آن را تبیین کند. به عبارتی مدل به دست آمده در این پژوهش حدود ۰/۳۲ درصد از متغیرهای والدستیزی را تبیین می‌کند. دومین مرحله در همبستگی کانونی تعیین

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، مقدار لمبدای ویلکز ($0/68$) ($F=26/53$ ، $p=0/001$) است؛ به این معنی که بین دو دسته متغیر رابطه معنی‌داری وجود دارد. لمبدای ویلکز نشان دهنده واریانس است که مدل تبیین نمی‌کند، در نتیجه اندازه اثر مساوی

آن‌ها معنی‌دار نمی‌باشند (به نقل از اسدیپور، ۱۳۹۸). جدول ۶ بعدهای کانونی برای متغیرهای پیش‌بین و ملاک را نشان می‌دهد.

تعداد بعدهای لازم برای درک ارتباط بین مجموعه متغیرهای پیش‌بین و متغیر ملاک است. از لحاظ نظری، تعداد متغیرها یا بعدهای کانونی برابر با تعداد مجموعه کوچک‌تر (متغیر ملاک) است و لزوماً همه

جدول ۶. بعدهای کانونی برای متغیرهای تمایل به رفتارهای نابهنجار و کیفیت رابطه والدین (تعارض، نزدیکی و وابستگی) با والدستیزی

ابعاد	همبستگی کانونی	مجدور همبستگی کانونی	لمبدای ویلکز	F نسبت	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی‌داری
۱	۰/۴۶۳	۰/۳۱۷	۰/۶۸۲	۲۶/۳۷	۶	۷۵۸	۰/۰۰۱
۲	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۹۹۹	۰/۰۴	۲	۳۸۰	۰/۹۵۹

جدول ۷ ضرایب کانونی استاندارد و ضرایب ساختاری را برای مجموعه متغیرهای کیفیت رابطه والدین (تعارض، نزدیکی و وابستگی) و تمایل به رفتارهای نابهنجار با والدستیزی در بعد اول کانونی نشان می‌دهد.

جدول ۶ نشان می‌دهد، تعداد بعدهای کانونی برابر ۲ است. در بعد اول ($F=۲۶/۵۳, p=۰/۰۰۱$) و معنی‌دار می‌باشد اما در بعد دوم ($F=۰/۰۴, p=۰/۹۵۹$) معنی‌دار نمی‌باشد.

جدول ۷. ضرایب کانونی استاندارد و ضرایب ساختاری را برای مجموعه متغیرهای تمایل به رفتارهای نابهنجار و کیفیت رابطه والدین (تعارض، نزدیکی و وابستگی) با والدستیزی در بعد اول کانونی

متغیرها	بعد اول	
	ضرایب ساختاری	ضرایب استاندارد
تعارض	۰/۷۶۶	۰/۴۲۱
نزدیکی	-۰/۷۶۵	-۰/۴۲۷
وابستگی	۰/۷۸۶	۰/۴۴۴
تمایل به رفتارهای نابهنجار	۰/۸۱۱	۰/۶۲۰
R^2c		۰/۳۱۷
والدستیزی	۰/۸۰۷	۰/۶۱۴

پیش‌بین به ترتیب اهمیت، وابستگی، تعارض و نزدیکی سهم بیشتری در ترکیب خطی متغیرهای پیش‌بین دارند. همچنین متغیر پیش‌بین: تمایل به رفتارهای نابهنجار در ترکیب خطی با ضریب استاندارد سهم معناداری در تبیین والدستیزی دارد.

طبق نظر تاباچنیک و فیدل^{۲۰} (۲۰۰۷)، بار کانونی ۰/۳۰ و بیشتر هر متغیر نشانگر معنی‌داری آن در مجموعه خود است؛ بنابراین در جدول ۷ ضرایب ساختاری بالای ۰/۳۰ معنی‌دار تفسیر می‌شوند (اسدیپور، ۱۳۹۸). در بعد اول از بین متغیرهای

به عبارت دیگر، در بعد اول متغیرهای متغیرهای پیش‌بین نقش پیش‌بینی‌کننده والدستیزی دارند. به عبارت دیگر، مقدار ضریب تعیین کانونی (R^2C) ۰/۳۱۷ می‌باشد که مقدار واریانس مشترک بین دو مجموعه کانونی متغیرهای پیش‌بین و ملاک را تبیین

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی والدستیزی نوجوانان بر اساس کیفیت روابط والدین و تمایل به رفتارهای نابهنجار فرزندان انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که کیفیت روابط والدین و تمایل به رفتارهای نابهنجار به‌طور معناداری بر بروز والدستیزی در نوجوانان تأثیرگذار است. این یافته‌ها با مطالعات پیشین در زمینه نقش خانواده و روابط والد-فرزند در سلامت روانی نوجوانان مطابقت دارد و به اهمیت خانواده به‌عنوان محیطی حیاتی برای رشد روانی-اجتماعی نوجوانان تأکید می‌کند. به‌ویژه، در دوره‌های انتقال از کودکی به نوجوانی و از نوجوانی به اوایل بزرگسالی، این روابط نقشی کلیدی ایفا می‌کنند (آیکین و آیکین^{۲۱}، ۲۰۱۷).

پژوهش حاضر نشان داد که مؤلفه‌های روابط والدین: تعارض، نزدیکی و وابستگی به‌طور معناداری با والدستیزی ارتباط دارند. این یافته‌ها با نتایج مطالعات گوسیس و همکاران (۲۰۲۱)^{۲۲} که تأثیر منفی اختلافات شدید خانوادگی بر سلامت روان و رفتارهای نوجوانان را نشان داده‌اند، همخوانی دارد. افزایش تعارض در خانواده می‌تواند به افزایش استرس و تنش در نوجوانان منجر شود و وابستگی بیش از حد نیز ممکن است واکنش‌های منفی را تحریک کند. در مقابل، صمیمیت و نزدیکی در رابطه والدین با فرزندان

می‌کند. در جدول ۷ ضرایب استاندارد کانونی نیز مبین این موضوع است که فرضاً به ازای افزایش یک انحراف معیار تعارض نمره تابع کانونی بعد اول به‌اندازه ۰/۴۲۱ انحراف معیار افزایش می‌یابد.

به‌طور معناداری با کاهش والدستیزی مرتبط است. همچنین تمایل به رفتارهای نابهنجار فرزندان با افزایش والدستیزی در ارتباط است.

بر اساس تحلیل همبستگی کانونی، مشخص شد که مجموعه سه مؤلفه کیفیت روابط والدین (تعارض، نزدیکی و وابستگی) و تمایل به رفتارهای نابهنجار فرزندان در مجموع توانایی تبیین ۳۱/۷ درصد از واریانس والدستیزی را دارد. این داده‌ها اهمیت کیفیت روابط والدین-فرزندان را تأیید می‌کنند و نشان می‌دهند که بهبود این روابط می‌تواند نقش کلیدی در کاهش رفتارهای نابهنجار ایفا کند. نتایج نشان می‌دهد روابط عاطفی ایمن بین والدین و فرزندان منجر به دلبستگی ایمن در فرزندان می‌شود و بر سلامت روان و رفتارهای اجتماعی آن‌ها تأثیر مثبت دارد نقش مهمی در پیشگیری از انحرافات رفتاری دارد و بالعکس روابط نایمن بین والدین و فرزندان منجر به دلبستگی نایمن در فرزندان می‌شود و بر سلامت روان و رفتارهای اجتماعی آن‌ها تأثیر منفی می‌گذارد.

علاوه بر این، بررسی پیشینه پژوهشی نشان می‌دهد که بسیاری از والدین از نیازهای عاطفی و روانی نوجوانان آگاهی کافی ندارند و این ناآگاهی می‌تواند منجر به افزایش تنش‌ها و بروز رفتارهای نابهنجار در نوجوانان شود (نامنی و همکاران، ۱۳۹۹).

بنابراین، شناخت نیازهای عاطفی و روانی نوجوانان و بهبود کیفیت روابط والدین و فرزندان می‌تواند به کاهش رفتارهای پرخطر در این دوره حساس کمک کند. در نهایت، یافته‌های این پژوهش بر اهمیت روابط عاطفی و کاهش تعارضات در خانواده تأکید می‌کند و نشان می‌دهد که ایجاد محیطی صمیمی و حمایت‌گر می‌تواند به‌طور مستقیم بر کاهش رفتارهای نابهنجار و بهبود سلامت روانی نوجوانان تأثیر بگذارد.

به‌منظور تحقق یافته‌های این پژوهش، پیشنهاد می‌شود که والدین به تقویت ارتباطات عاطفی و نزدیکی در خانواده بپردازند. این امر شامل برقراری ارتباطات باز، گوش دادن فعال و ایجاد فضایی امن برای ابراز احساسات است. همچنین، والدین باید با آموزش مهارت‌های حل تعارض، مدیریت خشم و در یک کلام مهارت‌های زندگی به منظور تحکیم وابط خانوادگی کاهش اختلافات خانوادگی اقدام نمایند. آگاهی والدین از نیازهای روانشناختی نوجوانان از طریق شرکت در برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای مراحل رشد روانی-اجتماعی فرزندان خود را تسهیل نمایند. البته این اقدامات نه تنها می‌تواند به بهبود کیفیت روابط کمک کند، بلکه می‌تواند نقش مهمی در پیشگیری از بروز رفتارهای نابهنجار در نوجوانان داشته باشد. این پژوهش محدودیت‌هایی نیز دارد که باید در نظر گرفته شوند. جامعه پژوهش حاضر دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر تهران بوده اند و ممکن است نماینده جامعه بزرگ‌تر نباشد؛ بنابراین

در تعمیم نتایج به سایر گروه‌ها و محدوده‌های جغرافیایی باید با احتیاط عمل کرد. استفاده از پرسشنامه به‌عنوان یکی از ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش، محدودیت‌هایی را به همراه دارد که باید در نظر گرفته شود. به‌ویژه، پرسشنامه‌ها ممکن است تحت تأثیر عوامل مختلفی نظیر سوگیری پاسخ‌دهندگان و عدم صداقت در پاسخ‌ها قرار گیرند. نوجوانان ممکن است به‌دلیل احساسات خاص یا ترس از قضاوت، نتایج را به‌طور نادرست گزارش دهند که می‌تواند بر اعتبار و دقت داده‌های جمع‌آوری شده تأثیر بگذارد. همچنین، پژوهش‌های آینده می‌توانند به بررسی تأثیرات متقابل این روابط در طول زمان بپردازند و نیز ارتباطات فرهنگی و اجتماعی را در نظر بگیرند تا به درک بهتری از عوامل مؤثر بر رفتارهای نابهنجار نوجوانان از جمله والدستیزی آنان دست یابند.

تعارض منافع

مطالعه حاضر با حمایت معنوی اداره آموزش و پرورش تهران و بدون حمایت مالی انجام شده و بین نویسندگان پژوهش حاضر هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

سپاسگزاری

بدین‌وسیله از کلیه شرکت‌کنندگان که در انجام این مطالعه همکاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

اثرمندی والدگری و رابطه مادر و کودک زیر سه سال. پژوهش در سلامت روانشناختی. ۳ (۳): ۴۹-۵۸
ایمان تقی زاده فیروزجانی، زهره سادات، محسن تقدسی، بدری ترکی حبیب آبادی (۱۳۹۶). خصوصیات روان سنجی پرسشنامه کیفیت روابط بین زوجین. پایش. ۱۷ (۱): ۸۵-۹۴

منابع

ابارشی زهره، طهماسبیان کارینه، مظاهری محمد علی، پناغی لیلی. (۱۳۸۸). تأثیر آموزش برنامه " ارتقای رشد روانی-اجتماعی کودک از طریق بهبود تعامل مادر- کودک" بر خود

عمری، فریده؛ عمویی، ناهید. (۱۳۹۵). نقش عملکرد خانواده در میزان تجربه بحران هویت و تمایز یافتگی نوجوانان. *فصلنامه علمی- پژوهشی خانواده و پژوهش*، ۱۳ (۱): ۷۷-۹۲.

فخارزاده، نادره؛ چابکی نژاد، زهرا؛ سعیدی منش، محسن. (۱۴۰۲). پیش بینی رفتار پر خطر بر اساس اعتیاد به اینترنت، کارکرد خانواده و سبک هویت یابی در بین نوجوانان مقطع متوسطه اول شهرستان یزد. *کنفرانس ملی مدیریت، روان شناسی و علوم رفتاری*، ۴ (۴): ۴۳۸-۴۴۲.

کریمی عقدا، هادی؛ شریفی اردانی، علیرضا؛ صباغیان بغداد آباد، حمیده؛ غلامزاده بافقی، طیبیه؛ پور غلامی، فرزاد. (۱۴۰۳). تبیین مهارت اجتماعی فرزندان بر اساس تنظیم هیجان والدین: بررسی نقش میانجی گری روابط والد-کودک. *پژوهش های روانشناسی اجتماعی*، ۱۴ (۵۳): ۹۳-۱۰۸.

لطفی، رضا و لطفی، فاطمه. (۱۴۰۰). نقش والدین در بروز اختلالات رفتاری کودکان، *فصلنامه رهیافت های نوین در مطالعات اسلامی*، شماره ۲، ۱-۲۳.

محمدی نسب، حمیده؛ حیدری، محمود. (۱۴۰۰). نیازهای نوجوانان در رابطه والد فرزندی، یک مطالعه کیفی. *مجله مطالعات روانشناسی تربیتی*، دوره ۱۸، شماره ۴۲، ۶۳-۸۰.

نامنی، ابراهیم و دهمرده، مریم. (۱۳۹۹). اثربخشی خانواده درمانی ساختاری بر راهبردهای مقابله ای، انسجام و انطباق پذیری خانواده در زوجین دارای ناراضی زناشویی. *فصلنامه فرهنگ مشاوره و روانشناسی*، سال ۱۱، شماره ۴۴، ۱۸۷-۲۱۸.

target of study for research and intervention to promote child emotion socialization. *Developmental Psychology*, 56(3), 403-417.

Janssens, J. J., Achterhof, R., Lafit, G., Bamps, E., Hagemann, N., Hiekkaranta, A. P., ... & Kirtley, O. J. (2021). The impact of COVID- 19 on adolescents' daily lives: The role of parent-child relationship quality. *Journal of Research on Adolescence*, 31(3), 623-644.

Komanchuk, J., Toews, A. J., Marshall, S., Mackay, L. J., Hayden, K. A., Cameron, J. L., ... & Letourneau, N. (2023). Impacts of parental technofence on parent-child relationships and child health and developmental outcomes: a scoping review. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 26(8), 579-603.

Lanjekar, P. D., Joshi, S. H., Lanjekar, P. D., & Wagh, V. (2022). The effect of parenting and the Parent-Child relationship on a Child's cognitive development: a literature review. *Cureus*, 14(10).

حبیبی عسگرآباد، مجتبی؛ قنبری، نیکزاد؛ سیوندیان، مولود؛ مهدی زاده هنجنی، هانیه. (۱۳۹۸). نقش الگوها و کنترل های محافظت کننده خانوادگی، همسالان، مدرسه و همسایگان در پیش بینی رفتارهای انحرافی در نوجوانان. *سلامت اجتماعی*، ۱۶ (۱): ۴۴-۵۲.

خسروچردی، زهرا. (۱۳۹۸). رابطه توانمندیهای منش و دلبستگی نوجوان به والدین و همسالان با تعارض با پدر و مادر. *خانواده پژوهی*، ۱۵ (۳): ۳۴۷-۳۶۰.

رستمی، نیر، و راد، فیروز. (۱۳۹۲). بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با گرایش دانش آموزان به رفتارهای ناپهناجر: مطالعه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهر اهر. *مطالعات جامعه شناسی*، ۲۰ (۲): ۵۵-۷۵.

شریفی اردانی، علیرضا؛ خرمائی، فرهاد. (۱۴۰۱). مهارت های اجتماعی فرزندان بر اساس سرمایه اجتماعی خانواده با توجه به نقش واسطه ای منش های اخلاقی والدین. *رویش روان شناسی*، ۱۱ (۲): ۷۰-۵۹.

شریفی اردانی، علیرضا؛ یآوری، فاطمه؛ سجادی پور، فریده سادات؛ یزدانی، سمیه؛ اکرمی ابرقوئی، غلام رضا. (۱۴۰۲). بررسی نقش توانمندی های منش والدین در تبیین اجتماعی سازی هیجانی با توجه به نقش میانجی گری نظم بخشی هیجان. *فصلنامه پژوهش های روانشناسی اجتماعی*، ۱۳ (۴۹): ۴۵-۶۰.

References

- aikin, A., & Paul, A. (2019). Hold Me Tight/Let Me Go Enrichment Program for Families and Teens. *Encyclopedia of Couple and Family Therapy*, 1389-1393.
- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2006). Bioecological model of human development. In W. Damon (Series Ed.) & R. M. Lerner (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Theoretical models of human development* (pp. 793-828). New York, NY: John Wiley.
- Goisis, A., & Palma, M. (2021). Medically assisted reproduction and parent-child relationships during adolescence: evidence from the UK Millennium Cohort Study. *Human Reproduction*, 36(3), 702-711.
- Goisis, A., & Palma, M. (2021). Medically assisted reproduction and parent-child relationships during adolescence: evidence from the UK Millennium Cohort Study. *Human Reproduction*, 36(3), 702-711.
- Hajal, N. J., & Paley, B. (2020). Parental emotion and emotion regulation: A critical

Westlake, F., Westlake, M., & Totsika, V. (2024). A systematic review and meta-analysis of the effectiveness of interventions targeting the parent-child relationship in families of children with an intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 37(6), e13273.

Zhao, F., Liu, M., & Li, S. (2020). Paternal co-parenting behavior and adolescent prosocial behaviors: Roles of parent-child attachment, peer attachment, and gender. *Children and Youth Services Review*, 119, 105629.

Mastrotheodoros, S., Van der Graaff, J., Deković, M., Meeus, W. H., & Branje, S. (2020). Parent-adolescent conflict across adolescence: Trajectories of informant discrepancies and associations with personality types. *Journal of Youth and Adolescence*, 49, 119-135.

Shek, D. T., & Dou, D. (2020). Perceived parenting and parent-child relational qualities in fathers and mothers: Longitudinal findings based on Hong Kong adolescents. *International journal of environmental research and public health*, 17(11), 4083.